

ZINVOL LEVEN JO VONCK, ONDERNEMER

‘Ik wil mensen iets laten ervaren van een leven
zonder angst’

Als zijn vrouw afscheid moet nemen van het leven, verandert er iets wezenlijks bij Jo Vonck. Hij voelt een versmelting met haar die het begin zal vormen van een ontdekkingstocht. 'Mijn ego knalde uit elkaar.'

Fokke Obbema 14 juni 2020, 17:15

Op de middelbare school is hij een 'gevierde jongen' - met veel vriendinnetjes, sportieve successen en zijn uitverkiezing tot het leerlingenbestuur van het Rijnlands Lyceum in Wassenaar. Maar in dat milieu, 'een blauwe wereld van mensen met VVD-buttons', voelt hij zich niet altijd helemaal thuis. Zijn ouders zijn sobere Zeeuwen, die in het chique Wassenaar zijn beland. Jo Vonck ervaart een wereld van verschil als hij op bezoek gaat bij andere gezinnen in het Wassenaar van de jaren zeventig. Daar maakt hij kennis met een 'ruimhartige levensstijl', die tot zijn verbeelding spreekt. Hij kiest voor Delft: mijnbouwkunde en het studentencorps. Zijn 'rode' vader ziet het met lede ogen aan, zijn moeder hoopt dat hij deel gaat uitmaken van de elite.

Zelf streeft hij vooral naar een goed leven: 'Ik had de ambitie flink geld binnen te brengen, een ton aan salaris was mijn eerste doel.' Zijn leven deelt hij met Nicole, 'het mooiste meisje van het Rijnlands', met wie hij in het eindexamenjaar een relatie heeft gekregen. Wanneer beiden eind twintig zijn, wordt hun eerste kind geboren, het tweede volgt snel. Maar enkele jaren later, in 1996, blijkt Nicole borstkanker te hebben - een borstampuatie is onvermijdelijk.

Ze geven het zo min mogelijk aandacht: 'We deden alsof het niet meer dan een griepje was.'

Vonck, in die jaren een workaholic, is bezig met het oprichten van een ict-bedrijf, wanneer de kanker een jaar later naar haar ribben

is uitgezaaid. 'Ik heb toen tegen haar gezegd: schatje, ik kan zo met werken ophouden. Maar ze bleef me stimuleren.' Zijn bedrijf wordt een succes, wat hem in staat stelt voor zijn vrouw te zorgen – de kanker zit eind 1998 ook in haar hoofd. Hij doet er alles aan de laatste maanden voor haar dragelijk te maken – 'de mooiste en leukste tijd van mijn leven', zo blikt hij terug als 58-jarige, inmiddels eigenaar van een volgend ict-bedrijf. 'Ik had de taak naar haar einde toe te werken. Bot gezegd: ik werd de projectleider van haar levenseinde. Daarvoor moest ik precies weten hoe zij dacht.' Dat uitgangspunt vormt de opmaat voor ervaringen die zijn leven zouden tekenen.

Wat is voor u een zinvol leven?

'Je talenten benutten. Laat je door niets weerhouden. Ik geloof niet dat je er voor anderen bent. In mijn optiek ben je die ander. Treed die dus liefdevol tegemoet. Ik ben slechts een stukje van de evolutie, volgepropt met de ervaringen van de doden en de levenden. Als er eentje niet was geboren, bestond ik niet in deze vorm. Ik ben een product van de mensen die voor me leefden en de mensen die om me heen hebben geleefd en nog leven. Ik ben dus de ander.'

LEESTIP ALS EEN WIT ZEIL OP DE BLAUWE ZEE, JIDDU KRISHNAMURTI

'Na mijn ervaringen met eenheidsbewustzijn ben ik veel over het onderwerp gaan lezen en het werk van de Indiase filosoof Krishnamurti (1895-1986) sprak mij het meest aan. Hij motiveert mensen om tot het mooiste in zichzelf door te dringen en raadt aan iedere vorm van gehechtheid te onderzoeken en te toetsen. Dit boek is een ideale introductie op zijn denken.'

Hoe bent u daarop gekomen?

'Aan het einde van haar leven heb ik Nicole uit het ziekenhuis gehaald. Ze wilden haar naar een psychiatrische afdeling overbrengen, na een experimentele behandeling met injecties in haar hersenen. Voor mij ging dat tegen de natuur in, ze verdiende een eerzame dood. Eenmaal thuis ging het geleidelijk beter. Aan de eettafel voerden we lange gesprekken, waarin vooral zij aan het woord was. Ze leek alle onzekerheid, gehechtheid en schaamte af te werpen. Ze gaf een volledig inzicht in zichzelf, haar meest pure wezen. Ze beseftte niets meer te verliezen te hebben. Vol aandacht heb ik geluisterd, onze gesprekken werden steeds vrijer, intensiever en filosofischer. Ik was trots en verliefd op haar.

'Op een gegeven moment gebeurde er iets vreemds. Persoonlijke voornaamwoorden begonnen bij mij door elkaar te lopen: ik, jij, hij, zij, gebruikte ik door elkaar. Dat voelde logisch aan. Een deel van Nicole had ik altijd in me gevoeld, door de gesprekken nam dat verder toe. Ik kwam steeds dichterbij, tot het punt dat ik geen verschil meer tussen ons zag.

'Als jij boodschappen gaat doen, heb je je vrouw ook bij je: wat zou ze willen eten? Je bekijkt de wereld deels door haar ogen. Maar bij

mij verviel toen mijn eigen perspectief. Dat had ik eerst niet door, ik ben maar een eenvoudige mijnbouwer. Op een gegeven moment was ze moe en moest ik nog een boodschap doen. Ik legde haar in bed, maar ze ging ook mee. Ik besef dat dit raar klinkt, maar voor mij was dat echt zo.

‘De volgende ochtend werd ik met een schok wakker. Ik realiseerde me: als ik dat wil, ben ik Nicole. Ben ik nu gek aan het worden, vroeg ik me af. Maar zo voelde het niet, integendeel, het voelde alsof ik bereikt had waar het in relaties om draait: mee kunnen leven door daadwerkelijk te voelen wat de ander voelt. Een gevoel van complete eenheid. Even later drong plots door: als ik één iemand anders kan zijn, kan ik ieder ander zijn. Een opgewonden gevoel maakte zich van me meester, ik stroomde over van energie. Dat was zo mooi dat ik me nauwelijks nog kon voorstellen hoe ik tot dan toe had geleefd.

‘Een volgende schok kwam met het inzicht: als ik iemand anders kan zijn, kan ik ook iets anders zijn. Vergelijk het met de concentratie als je goed aan het studeren bent: alles om je heen valt weg, je wordt als het ware je studiestof, de tijd verdwijnt. Ik merkte dat als ik daadwerkelijk aandacht aan een object besteedde en me erin inleefde dat ik dat object werd. Ook dat voelde zo mooi en compleet dat ik niet meer uit die bewustzijnstoestand wilde komen.

‘Daaruit volgde, zo ervoer ik het, dat ik alles kon zijn en dat alles ook mij was. Dat dus alles één was. Wat ook zo is natuurlijk, alles is opgebouwd uit atomen. Het mooiste moment moest nog komen. Als ik alles ben en alles is mij, dan telt mijn identiteit niet, dan ben ik eigenlijk helemaal niets. Wat er toen gebeurde was onbeschrijflijk: de tijd, mijn gedachten, al mijn oordelen verdwenen – mijn ego knalde uit elkaar, alles was logisch en transparant voor me. Alles leefde en zou blijven leven door de anderen – je bent de ander, de ander is jou. Het is allemaal eeuwig leven, een keten die zich eindeloos voortzet. Dus Nicole zou nooit doodgaan, want ze zou voortleven in mij, onze kinderen en in iedereen die haar kende. Ik zag het haarscherp, ook hoe ver verwijderd van deze waarheid we plegen te leven.’

Hoe bedoelt u?

‘We worden vanaf onze jeugd, maar ook daarna volgestouwd met straf en beloning. Als je niet luistert, krijg je een tik, als je braaf bent, krijg je een snoepje. Dat vormt je, al dan niet bewust. Je zelfgevoel wordt gestreeld door lof en krijgt een dreun bij kritiek. Dat zijn allebei oordelen. Daarnaast oordeel je zelf voortdurend om vat op het leven te krijgen. Begrijpelijk, want anders ben je verloren. Al die oordelen leiden tot zo veel informatie in je hoofd dat je niet meer weet waar het vandaan komt. Je puberteit zie ik als de fase waarin je je even tegen die oordelen verzet, maar na een tijdje geef je dat op en weet je niet meer wat je allemaal voor waar en onwaar hebt aangenomen. Al die oordelen samen vormen je

cultuur. Wat er met mij gebeurde, tijdens die ervaring van eenheidsbewustzijn zoals ik het later leerde noemen, was dat al die oordelen en aannames in één klap wegvielen. Ik kwam in een mooie wereld van complete stilte en rust; de hemel in mijn hoofd, zonder oordelen – je bent een met het geheel.'

Hielden uw gedachten op?

'Ja. Denken is niets anders dan toetsen aan vroegere oordelen – het is in feite roeren in oude shit en daarmee probeer je, sociaal gezien, het vege lijf te redden. Iedere nieuwe informatie toets je aan wat je weet, je oordelen. Die hebben allemaal een tijdscomponent in zich. Toen het denken bij me wegviel, viel ook de tijd weg. Dat voelde ook wel gevaarlijk aan.

'Na de dood van Nicole heb ik het nog een keer of vier gehad. Het overviel me een keer in de auto, ik moest hem aan de kant zetten, had totaal geen houvast. Dat was beangstigend. Tegelijk bleven die ervaringen ook prachtig. Ik ging over eenheidsbewustzijn lezen en kwam via een schoolvriendje bij diens moeder. Die zat hoog in de organisatie voor transcendentale meditatie van Maharishi (Indiase goeroe, 1918-2008, *red.*) in Vlodrop.

'Ze vroeg eerst of ik aan de drugs was geweest. Toen ik zei dat het me was overkomen, zei ze: dit is waar wij naar op zoek zijn, dit is het mooiste wat je kunt meemaken. Ze raadde me meditatie aan om die ervaringen te sturen. Dat pakte niet goed uit. Toen ik een cursus deed, ging ik helemaal vliegen – wekenlang hield het niet meer op. Daardoor kwam ik te ver staan van de wereld om me heen. Toen bedacht ik: hoe mooi ook, in deze staat wil ik niet meer. Ik heb nooit meer gemediteerd en het is me daarna niet meer overkomen.'

Probeert u het te vergeten?

'Aanvankelijk dacht ik: ik moet het opschrijven. Maar dat werd veel te dogmatisch, de teksten van een Don Quichot die dacht het licht te hebben gezien. Ik verklaarde iedereen voor gek, dan kun je erop wachten dat je zelf voor gek wordt verklaard. Ik stopte met schrijven en ben de buurten ingegaan om met moslims en dominees van gedachten te wisselen. Al snel kwam ik erachter dat iedereen in zijn eigen geloof en denken vastzit. Toen ben ik weer gewoon gaan werken en probeer daarin mijn kijk op het leven naar voren te brengen. Maar daar moet je voorzichtig mee zijn, anders bereik je je doel niet.'

Hoe bereik je dat wel?

'Ik ben weer gelukkig getrouwd en heb nu, samen met mijn compagnon, een bedrijf met 120 mensen. Ik wil dat zij iets van hun persoonlijke onaantastbaarheid ervaren. Dat het mensen worden die niet gevoelig zijn voor hiërarchie, maar standvastig; mensen die tegen een stootje kunnen en terugpraten. Mensen die niet handelen uit angst, maar uit lef en liefde. Je ego is angst, dat weerhoudt je van fris, liefdevol en creatief denken. In het

eenheidsbewustzijn zoals ik dat heb ervaren, ontbreekt die angst geheel. Mensen iets daarvan laten ervaren, dat is mijn grote missie.'

Na zijn serie over de zin van het leven gaat Fokke Obbema dit jaar in een nieuwe reeks op zoek naar het antwoord op de vraag: wat is voor u een zinvol leven? [Op deze overzichtspagina](#) leest u alle voorgaande gesprekken in deze serie.

Nog even dit...

In tijden van corona en complottheorieën is het belangrijker dan ooit om geïnformeerd te worden door een kwalitatieve nieuwsbron. De Volkskrant is zo'n bron; een gezaghebbend no-nonsens nieuwsplatform dat enerzijds de waarheid voorhoudt en anderzijds mensen bij elkaar brengt. Niemand anders dan wij zelf bepaalt de agenda van onze redactie en wij zullen nooit buigen voor druk van buitenaf. Deze onafhankelijkheid maakt dat wij als geen ander in staat zijn voor u te achterhalen hoe de zaken echt in elkaar steken.

U leest de Volkskrant al voor 2,- per week.

MEER INFORMATIE

[Als abonnee inloggen](#)

MEER OVER HUMAN INTEREST KUNST, CULTUUR EN ENTERTAINMENT GEZONDHEID
ZIEKTEN DELFT DON QUICHOT FOKKE OBBEMA JIDDU KRISHNAMURTI
FOKKE OBBEMA

Mensen

NIEUWS

MEER >

'Catastrofale vloedgolf' van afvalwater kan oogsten in Florida in gevaar brengen

LG verdwijnt als eerste smartphonemerk volledig van de markt

Live: Martin Bosma (PVV) meldt zich als kandidaat Kamervoorzitterschap

KNMI: maandagavond code geel in het hele land om winterse buien

Trombose-experts woedend over stop van het AstraZeneca-vaccin: 'Dit is ontluisterend'

REPORTAGE

Twintig jaar trouwen voor iedereen: 'Als je ouders achter je staan, kun je de hele wereld aan'

INTERVIEW

De zes vluchten van vliegende keep Stanley Menzo

BEST GELEZEN

MEER >

1 Franse jongeren trekken massaal naar feesthoofdstad Madrid: 'Dit is het echte leven'

2 Trombose-experts woedend over stop van het AstraZeneca-vaccin: 'Dit is ontluisterend'

OP HET TWEEDE GEZICHT

Het is niet gek dat de hoofdrol kreeg honderd covidcases

MEER MENSEN

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

[Tip hier onze journalisten](#)

Algemeen

[Contact met de redactie](#)
[Contact met de klantenservice](#)
[Privacystatement](#)
[Abonnementsvoorwaarden](#)
[Gebruiksvoorwaarden](#)
[Cookiebeleid](#)
[Cookie-instellingen](#)
[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)
[Mijn account](#)
[Vakantieservice](#)
[Adverteren](#)
[Losse verkoop](#)

Meer de Volkskrant

[Abonneren](#)
[Nieuwsbrieven](#)
[Digitale krant](#)
[Webwinkel](#)
[Inclusief](#)
[RSS-feeds](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Android apps](#)
[iOS apps](#)

Navigeer

[Columnisten](#)
[Recensies](#)
[De Volkskeuken](#)
[Archief](#)

Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright. Linken kan altijd, eventueel met de intro van het stuk erboven.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.

© 2021 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden